

آیین‌نامه حمایت از پژوهش‌های مورد نیاز حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی

به استناد مصوبه ۱۵۹۵ شورای عالی حوزه‌های علمیه و در راستای ضابطه‌مند نمودن حمایت از پژوهش‌های مورد نیاز حوزه‌های و نظام اسلامی «آیین‌نامه حمایت از پژوهش‌های مورد نیاز حوزه و نظام» به شرح ذیل تدوین گردید.

ماده (۱) اهداف

۱. توسعه و تقویت پژوهش‌های مورد نیاز حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی؛
۲. حمایت از پژوهشگران فعال در عرصه پژوهش‌های مورد نیاز حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی؛
۳. کمک به حل مسائل اساسی حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی بر اساس اولویت‌ها و گسترش مرزهای دانش در این زمینه؛
۴. کمک به توانمندسازی پژوهشگران حوزوی برای انجام تحقیقات در زمینه حل مسائل حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی؛
۵. عرضه تولیدات پژوهشی ناظر بر حل مسائل حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی و نتایج آنها به جامعه هدف و پیگیری‌های لازم جهت بکارگیری آنها؛
۶. ارتقاء سطح کمی و کیفی پژوهش‌های حوزوی در زمینه حل مسائل حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی.

ماده (۲) سیاست‌ها

۱. اهتمام جدی بر تحقق اندیشه‌ها و رهنمودهای مقام معظم رهبری دام ظلّه العالی و بهره‌مندی از منویات و فرمایش‌های مراجع-عظام تقلید مد ظلهم؛
۲. توجه به اسناد بالادستی حوزه‌های علمیه به ویژه نظام جامع پژوهش؛
۳. اهتمام بر اولویت بندی پژوهش‌ها در عرصه‌ها و موضوعات متناسب با نیاز حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی؛
۴. اهتمام به حفظ استقلال و شئون حوزه‌های علمیه؛
۵. تأکید بر توزیع عادلانه حمایت‌های پژوهشی بین پژوهشگران شایسته در این زمینه؛
۶. پرهیز از موازی‌کاری و همپوشانی حمایت‌ها و تلاش در جهت ساماندهی حمایت‌های پژوهشی؛

۷. گسترش و تنوع-بخشی حمایت-ها به انواع پژوهش-ها اعم از «بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای»^۱؛
۸. تأکید بر بهبود معیارها و روزآمدسازی روش-های حمایت و پرهیز از نگرش‌های سلیقه‌ای و غیر حرفه‌ای؛
۹. توجه به فعالیت-های گروهی، جمعی و هم-افزا و بهره‌مندی از پژوهشگران برتر؛
۱۰. تأکید بر حفظ و تقویت منهج اجتهادی و سنت‌های اصیل پژوهشی حوزوی، در عین توجه به فناوری‌ها، روش‌ها و ابزارهای جدید و متناسب با پژوهش-های دینی؛
۱۱. تأکید بر تعامل هوشمندانه با مؤسسات پژوهشی به منظور سوق آنها به سمت پاسخگویی به مسائل حوزه-های علمیه و نظام اسلامی؛
۱۲. تأکید بر حمایت از پژوهش-های بدون متولی و حامی خاص در مسائل حوزه-های علمیه و نظام اسلامی؛
۱۳. اولویت دهی به حمایت از پژوهش-های اعلام نیاز شده از سوی حوزه-های علمیه و نظام اسلامی.

ماده ۳) به منظور انجام وظایف مصرح در ماده ۴ این آیین نامه در چارچوب سیاست-های مصوب ابلاغی، شورایی تحت عنوان «شورای سیاست-گذاری حمایت از پژوهش-های مورد نیاز حوزه-های علمیه و نظام اسلامی» - که جهت اختصار در این آیین-نامه «شورای سیاست-گذاری» نامیده می-شود، با ترکیب ذیل تشکیل می-گردد:

۱. مدیر حوزه-های علمیه (رئیس)؛
۲. دو نفر از اعضای شورای عالی حوزه-های علمیه به انتخاب شورای عالی؛
۳. مسئول دبیرخانه شورای عالی حوزه-های علمیه؛
۴. معاون پژوهش حوزه-های علمیه (دبیر)؛
۵. مدیر مرکز مطالعات راهبردی حوزه و روحانیت؛

^۱ پژوهش بنیادی: پژوهش بنیادی پژوهشی است که با هدف گسترش مرزهای دانش و دسترسی به اصول ریشه‌ای پدیده‌ها و حقایق قابل کشف، انجام می‌شود.

پژوهش توسعه‌ای: پژوهش توسعه‌ای پژوهشی است که با هدف ترویج نتایج پژوهش‌های بنیادی و کاربردی و به منظور استفاده از نتایج آن در تولید محصولات، ابزارها، ایجاد فرایندها و روش‌های جدید و یا بهبود آنها انجام می‌شود.

پژوهش کاربردی: پژوهش کاربردی پژوهشی است که با هدف تولید دانش کاربردی، یا حل یک مسأله با کاربردی خاص و یا ارائه راه حل عملی برای یک نظریه علمی انجام می‌پذیرد.

۶. ۲ نفر از پژوهشگران برتر و ممتاز حوزه‌های علمیه.

تبصره ۱: اعضای موضوع بند ۶ با پیشنهاد مدیر حوزه‌های علمیه و تأیید شورای عالی، به مدت ۳ سال انتخاب می‌گردند.

تبصره ۲: به تشخیص رئیس شورای سیاست‌گذاری یا اکثریت اعضای آن، حضور اشخاص دیگر متناسب با موضوع جلسه بدون حق رأی، در جلسات بلامانع است.

تبصره ۳: دبیرخانه شورای سیاست‌گذاری در معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه مستقر می‌باشد.

تبصره ۴: شورای سیاست‌گذاری برای بررسی‌های کارشناسی در موضوعات مرتبط با وظایف خود، شورایی تحت عنوان شورای معین را تشکیل می‌دهد؛ ترکیب اعضا، شرح وظایف و اختیارات شورای معین، به تصویب شورای سیاست‌گذاری خواهد رسید.

تبصره ۵: زمان، نحوه اداره جلسات شورای سیاست‌گذاری، چگونگی تصمیم‌گیری در مورد موضوعات مطروحه و وظایف دبیرخانه، براساس دستورالعملی خواهد بود که توسط معاونت پژوهش تهیه و به تأیید شورای سیاست‌گذاری می‌رسد.

ماده (۴) وظایف و اختیارات شورای سیاست‌گذاری عبارتند از:

۱. تعیین سیاست‌های پژوهش در عرصه مسائل حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی؛
۲. تعیین سیاست‌های اجرایی در زمینه تعامل با سایر نهادها و سازمان‌های پژوهشی همسو؛
۳. تصویب دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های مورد نیاز حمایت از پژوهش‌های مورد نیاز حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی؛
۴. تصویب طرح‌های (اجمالی) علمی - پژوهشی؛
۵. تصویب معیارها و شاخص‌های اولویت‌های پژوهشی؛
۶. تعیین اولویت‌های پژوهشی سالانه مورد نیاز؛
۷. تصویب تعداد گروه‌های علمی و تنوع گرایش‌ها؛
۸. تأیید اعضای پیشنهادی گروه‌های علمی و رؤسای آن‌ها؛
۹. تعیین ناظر علمی به صورت فردی و شورایی برای بررسی و تأیید صلاحیت محتوا و نشر پژوهش‌هایی که به اسم حوزه‌های علمیه منتشر می‌شود؛
۱۰. نظارت بر اجرای برنامه‌های مصوب پژوهشی؛
۱۱. نظارت بر عملکرد گروه‌های علمی؛

۱۲. تعیین میزان، نوع و مراحل حمایت از طرح‌های پژوهشی.

تبصره: برخی از وظایف فوق‌الذکر با تصویب شورای سیاست‌گذاری قابل تفویض به شورای معین موضوع تبصره ۴ ماده ۳ این آیین‌نامه می‌باشد؛ مصوبات شورای معین باید به اطلاع شورای سیاست‌گذاری برسد.

ماده ۵) به منظور انجام وظایف مصرح در ماده ۶ این آیین‌نامه، گروه‌هایی تحت عنوان «گروه‌های علمی» در حوزه‌های پژوهشی مختلف، با حضور حداقل ۵ نفر و حداکثر ۷ نفر از شخصیت‌های علمی و پژوهشی مرتبط با هر حوزه پژوهشی تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱: اعضای گروه‌های علمی با پیشنهاد معاون پژوهش حوزه‌های علمی و تأیید شورای سیاست‌گذاری انتخاب می‌گردند.

تبصره ۲: زمان، نحوه اداره جلسات گروه‌های علمی، چگونگی تصمیم‌گیری در مورد موضوعات مطروحه، براساس دستورالعملی خواهد بود که توسط معاونت پژوهش تهیه و به تأیید شورای سیاست‌گذاری می‌رسد.

تبصره ۳: گروه‌های علمی می‌توانند به منظور انجام وظایف مقرر، حسب موضوع، از کارشناسان ذی‌ربط، بهره‌گیری نمایند.

ماده ۶) وظایف گروه‌های علمی عبارت است از:

۱. احراز صلاحیت علمی پژوهشگران مورد حمایت براساس ملاک‌ها و شاخص‌های مصوب ابلاغ شده؛
۲. ارزیابی، نظارت و تأیید طرح‌ها و فعالیت‌های پژوهشی؛
۳. بررسی تطبیق عناوین و طرح‌های پژوهشی با اولویت‌های پژوهشی هر عرصه؛
۴. تعیین شاخص‌ها و معیارهای پژوهشی مورد نیاز؛
۵. پیشنهاد اولویت‌های پژوهشی مورد نیاز به شورای سیاست‌گذاری؛
۶. بررسی طرح‌های اجمالی و تفصیلی طرح‌های پژوهشی واصله از مراکز پژوهشی و پژوهشگران آزاد و ارائه طرح‌های اجمالی به شورای سیاست‌گذاری جهت تأیید؛
۷. بررسی و ارزیابی کتاب‌ها و پایان‌نامه‌های قابل انتشار؛

ماده ۷) مصوبات گروه‌های علمی حسب مورد باید به تأیید شورای معین موضوع تبصره ۴ ماده ۳ و شورای ناظر علمی موضوع بند ۹ ماده ۴ این آیین‌نامه برسد؛ فرآیند کاری گروه‌های علمی در این خصوص توسط معاونت پژوهش تدوین و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۸) مصوباتی که مستلزم توسعه ساختار و منابع انسانی بوده و یا موجب ایجاد بار مالی باشد، باید به تصویب شورای عالی حوزه‌های علمی برسد.

ماده ۹) معاونت منابع انسانی و پشتیبانی حوزه‌های علمی و دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی موظف‌اند برای انجام وظایف مقرر در این آیین‌نامه نسبت به اختصاص پست سازمانی و نیرو از بین کارمندان موجود مرکز مدیریت حوزه‌های علمی اقدامات لازم را انجام دهند.

تبصره: معاونت پژوهش حوزه‌های علمی می‌تواند از محل اعتبارات حمایت از پژوهش‌های مورد نیاز حوزه‌های علمی و نظام اسلامی، نسبت به تأمین زیرساخت‌های مربوطه لازم و جذب و بکارگیری نیروی برنامه‌ای موقت با لحاظ ضوابط و مقررات ابلاغی معاونت منابع انسانی و پشتیبانی اقدام نماید؛ تعداد نیروهای موضوع این تبصره با پیشنهاد مشترک معاونت پژوهش و دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و تأیید مدیر حوزه‌های علمی خواهد بود .

ماده ۱۰) این آیین‌نامه با یک مقدمه، ۱۰ ماده و ۱۰ تبصره در تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۲ به تصویب شورای عالی حوزه‌های علمی رسیده و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراء خواهد بود.